כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשות אמור ■ י"ב אייר תשפ"ו ■ 29.04.2026 ■ גליון מס' 888

כל מאמץ בענייני תורה ומצוות, אף שהוא חובה בפני עצמו, מרחיב את הצינורות לקבלת ברכות ה' לכל אחד ואחד מבני המשפחה.
הרבי מלובביץ'.

עוד בעיתון

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

בעקבי הכתב והקבלה
מצות ספירת העומר, שבפרשתנו (ויקרא כג, טו-טז), כוללת שני רכיבים...
המשך בעמ' 6

סיפור לשבת
"לעני ולגר תעזוב אותם"
מסופר על הרב דוד הלוי סגל הידוע בכינויו הט"ז (היה אחד מגדול...
המשך בעמ' 7

שביבים

- "דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם, מועדי ה' אשר תקראו אותם מקראי קודש, אלה הם מועדי; ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקרא קודש כל מלאכה לא תעשו; שבת היא לה' בכל מושבותיכם; אלה מועדי ה' מקראי קודש אשר תקראו אותם במועדם".
- והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן (כג, י)
- וספרתם לכם ממחרת השבת

המשך בעמ' 7

הספדים לשאול יצחק ז"ל

בנו בכורו יוסף אלימלך:

אבא יקר, תודה על הכול. היית נפלא, אנו גאים בך מאוד ומודים לה' על שזכינו בך.

כולם נקבצו באו לך, אתה יודע שכל בני המשפחה מגדול ועד קטן אוהבים אותך מאוד. ידעת להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד מאיתנו בתבונה אין קץ, גם הקטנים שבחבורה נכדים ונינים היו נמשכים אליך כמו אל מגנט, לא נשכח את מבטי הפליאה והצחוק בעיניים לנוכח הפרצופים, החיקויים והקולות שהשמעת שרק אתה ידעת להפיק כשהשתעשעת איתם.

המאבק הפיזי בשנים האחרונות לא היה פשוט. סחבת למרות הקושי הגופני שהיה מכריע כל אדם כבר בשלב מוקדם יותר, קראנו לך עוף החול ניצחת בכל פעם בזכות הרוח החזקה שלך, האופטימיות האינסופית שלך, האהבה הגדולה של המשפחה ומעל לכל האהבה שלך לאמא ואהבה של אמא אליך, שנשאה אתכם על פני הזמן ולא כהתה עם השנים ואולי מעל לכל מסירותה האינסופית של אמא אליך שהותירה את כולנו משתאים. כשנחלשת מאוד והאחיות הציעו להניח פעמון ליד מיטתך שתקרא לאמא במקרה חירום - סירבת ואמרת אני לא קורא לאשתי בפעמונים.

היית רב גוני ובמהלך חייך עסקת בתחומים רבים. העיתונאי שאול שיף עם עט קלה המרפרפת לה מעל דפים ובמהירות הבזק יוצאים סקופים מאמרי דעה ועוד. היית מוציא ומביא בעניינים פוליטיים מתוקף תפקידך ככתב לענייני מפלגות בכנסת, חבר של שרים וראשי ממשלות. חיברת בין ימין לשמאל, בין עולם התורה לעולמות של עשיה, היית אהוב ואהוד על כולם. לאורך השנים לא אחת אמרו לי שמי שלא מכיר את שמך הוא בהכרח עולה חדש שעלה רק לאחרונה לארץ. יכולת הסיפור שלך היתה מופלאה הזכרון של כל פרט על משהו שהתרחש לפני חמישים שנה כאילו זה קרה היום ותמיד בחוכמה וחוש הומור מעולה.

היית מחובר לעולם התורה, אהבת ללמוד תורה, היית מחובר לגדולי תורה הכרת את כל

המקובלים זכרת בעל פה וסיפרת את כל סיפורי החסידים שאותם היית מפליא לספר באירועים. היה לך חיבור מיוחד לרבי מלובביץ' ובמשך שנים כתבת בפרסומים רבים סיפורים אלה. אני חושב שאם מזקקים את הדברים היתה לך אמונה תמימה בבורא עולם בבחינת תמים תהיה עם השם אלוקיך, "אין עוד מלבדו". רצית שאנשים יאהבו את בורא עולם כמוך וזאת היתה מטרת הסיפורים והכתיבה מידי שבוע ב"בסוד שיח" ובמקומות נוספים. במאמץ אדיר על אף המחלה הקפדת לקיים קלה כבחמורה להניח תפילין של רש"י ורבינו תם לא ויתרת על אף הקושי. והצד של איש החסד - אנשי חסד קראו לך "איש חסד ענק" כל כך הרבה פניות לעזרה מכל קצות הקשת סייעת לכל הפונים אליך כי אם המקרה הגיע לפתחך זה בהכרח שהקב"ה שלח אליך ואתה חייב לעזור - עזרת לאלמנות, ליתומים מקרים קשים שמצריכים סיוע במשרדי ממשלה ידעת איך לעקוף את הבירוקרטיה ולפתור את הבעיות וגם כשכולך כאוב מהמחלה זה היה מדהים לראות אותך מקשיב לאנשים שמספרים לך את צרתם או מצלצל מבית החולים לאלמנות בכל יום שישי לעודד את רוחם כשאת רוחך צריך לעודד. גם בערב פסח האחרון זה היה מדהים לראות איך אתה יושב עם אמא על הרשימות של האלמנות שצריך לשלוח להם עזרה לחג כמה ולמה.

פעלת למען הכלל, אהבת אנשים והם אהבו אותך.

תפליג לשלום, אני בטוח שלמעלה יקבלו אותך יפה, תהיה מליץ יושר על עם ישראל שזקוק מאוד לרחמי שמים.

אוהבים מאוד, נתגעגע.

הרב יעקב חרר שליט"א

נאד של דמעות על כתפי ההר

קינה וזכרון לידיד נפשי, הצדיק הנסתר מרעננה

רבי שאול שיף זצ"ל

צר לי עליך אחי שאול, צר לי עליך!

איך אפתח במילים, איך אשפוך את מרירות לבי, על הסתלקותו של אחי הגדול, דודי, אהובי, מורי ורבי.

הוי שאול! איך 'ויהי נועם' הושבת במוצאי שבת, ומאז נאד דמעות בידי, ובכיי בכי נהרות. איכה הלך דודי?! קשה להאמין שנסתלקת, בן שמונים וארבע, ועדיין כה צעיר היית, מלא במרץ עלומים וניחוח קדושה. נשמתך הגדולה שנחצבה מעולם האצילות, השאירה אותך נער, כי נער ישראל ואוהבהו!

כל כך הרבה שעות ביחד, כל כך הרבה דיבורים מיוחדים, כל כך הרבה שיחות והשתפכות הנפש, כל כך הרבה אהבה, כל כך הרבה מצוות.

ועתה בעתה! אחלה פניך אהובי, שגם למעלה לא תפסיק את אהבתינו, עמוד בתפילה על אשתך הצדקת שולמית שתחי' על בניך ונכדיך והמשפחה הנפלאה אשר העמדת. רוץ למעלה אל הצדיקים הנסתרים אשר ארחותיהם וחייהם היו נשימת אפך, הפצר בהם כמו שרק אתה ידעת להפציר, שיקומו כולם ויזעקו לפני הבורא יתברך, על הגאולה ועל התמורה, כי לא נותר בנו עוד כח ונפשנו יבשה.

רוכב ערבות שש (ר"ת שאול שיף) ושמח בבא אליו נפש נקי וצדיק, כמה צדיק היית! רעננה איבדה את הצדיק שלה. אהבת ה' בערה בלבו של שאול בחיר ה', ומתוך אהבה זו כל ימיו עסק בסיפורי צדיקים, כאשר הגיד אדונינו הבעל שם טוב הקדוש נבג"מ, כי העוסק במעשיהם של צדיקים כעוסק במעשה מרכבה. ורבי שאול שביקש לעשות מרכבה לשכינה ביקש להאהיב את הי"ת בלבבות ישראל כל ימיו על ידי סיפורי הצדיקים.

כמה תורה ודעת הפצת בעלון 'בסוד שיח' שהגיע לעשרות אלפי אנשים בכל ערב שבת. ולא בכדי עזב רבי שאול את העולם בשבת פרשת 'קדושים - אמור' הוא שאמר ודיבר כל ימיו על קדושים וצדיקים.

ופטירתו.... מה נאמר ומה נדבר, כאחד הקדושים וטהורים. אחר קריאת שמע ודבקות בבורא יתברך, אחר אמירת שבע פעמים ה' הוא האלהים! ויצאה נשמתך בטהרה מן העולם בסיום

הספדים לשאול יצחק ז"ל

רפואה לשאול ניתן ל"ל

אמירת ה' ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד, וכדפתח רבי שמעון ואמר (שה"ש ז, יא) 'אני לדודי ועלי תשוקתו', כל יומין דאתקטרנא בהאי עלמא, בחד קטירא אתקטרנא ביה בקודשא בריך הוא, ובגין כך השתא 'ועלי תשוקתו', דהוא וכל סיעתא קדישא דיליה, אתו למשמע בחדוה לאילון מילין (פתח רבי שמעון ואמר "אני לדודי ועלי תשוקתו", כל הימים שהייתי קשור בעולם הזה בקשר אחד נקשרתי בקדוש ברוך הוא, ועל כן עתה "ועלי תשוקתו", שהוא וכל פמליה שלו באים לשמוע בחדווה את דברי התורה).

מודה אני ומשבח לה' אלהי, כי בבואי לרעננה אחר שנתמניתי לרב קהילה כאן בשנת תשס"ז, הייתי עצוב מאד, כי אני גדלתי בירושלים של מעלה, זכיתי לשבת במעונות אריות ומשכני בימי נעורי היה בין הררי נמרים, ראיתי קדושי עליון ואנשי צורה, ענקי תבל שהעניקו חמה בקומתם. וכשבאתי לרעננה, הייתי מוקף בתלמידים, במעריצים, אך לא היה לי חבר נאמן שאוכל לומר לפניו את צפונות לבי, לדבר עמו על דברים דקים שבדקים, על שיח שרפי קודש, לשתף אותו ולקרוא בפניו שיר, לדבר על נושא עמוק. חיפשתי ולא מצאתי, פשוט לא היה, ונפשי נעצבה ושקעה מיום אל יום במימי העצב. יום אחד יצאתי לי אל הפרדסים של כפר נחמן, ובכיתי בכל לבי אל ה', בכיתי למצוא חבר.

זה היה קרוב לימי הפסח, ולמחרת פגשתי אדם שידע שאני מתעסק בלעזור לאנשים לחג, הוא אמר לי שהוא רוצה להכיר לי אדם מיוחד שעוסק בחסד, ושאולי היכרותינו תוסיף לשנינו, כמובן שעניתי שאשמח להכירו. ולמחרת דפק אצלי שאול האהוב בביתי, איש חבוש קסקט, נעים ופשוט, נכנסנו לחדר וישבנו, והשיחה התארכה לארבע שעות, לא רציתי שהיא תסתיים, מצאתי את שאהבה נפשי, ומאז עברו השנים, כמה דברים עשינו, כמה דיבורים דיברנו....

אם אמרתי לדבר עליו איני יכול, כי אני מנסה לסדר את מחשבותי מהיכן להתחיל ואיני יודע, "כולך יפה רעייתי ומום אין בך", רבי שאול כל כולך יופי ותום לב שאין דוגמתו. ומאידך היית אדם שיודע מה הוא רוצה, היית לוחם ללא חת, וכשצריך ידעת גם להיות ערום כשועל, אך הכל למען שמו יתברך באהבה. כל כך הרבה דברים פעלנו ועשינו יחד, הרבה מהם דברים סודיים שישארו נצורים בלבי לנצח.

רבי שאול, כל כולך יופי ותום לב שאין דוגמתו. חסד היה מהותך, חסד עז וחסר פשרות, צעיר לימים הלכת לשליחות עם נוער בלונדון, ותיכף בהגיעך ביתך הפך להיות הועד למען אסירי ציון, אחינו שהיו קבורים חיים ברוסיה תחת השלטון הסובייטי הארור, כמה לחמת עבורם. בנך סיפר לי, שבימים ההם שיחות הטלפון מעבר לים עלו הון תועפות, ואתה עם משכורתך הדלה, העמדת את ביתך ואת הטלפון לרשות יהודי רוסיה ונלחמת למענם, ואז הגיע חשבון טלפון דמיוני על סך כמה אלפי פאונד שלא יכלת לשלם, וברוב תושייתך שלחת מכתב למלכת אנגליה (כי בימים ההם חברת הטלפון היתה שייכת לדואר המלכותי) והסברת לה מה עשית בשיחות הטלפון, והיא הורתה למחול על החוב.

לחמת למען ענין 'מיהו יהודי' בהוראת הרבי הקדוש מחב"ד זצ"ל, ולחמת למען זה במיטב הכשרונות, כדיפלומט, כתלמיד חכם, כמרגל, כעיתונאי, כסוכן בילוש ועוד ועוד, נע ונד היית בין ארמונות מלכים לבין מרתפים אפלים של סבל, תמיד למען שמו באהבה, והכל למען שמו באהבה.

כשנכנסת לאיזה ענין כדי לסייע ליהודי, לא הצבת לעצמך שום גבולות, השמים לא היו גבול עבורך, ותמיד עשית מתוך נועזות דקדושה את הבלתי אפשרי, לא פחדת להטריד אדם בשלושים צלצולי טלפון, עד אשר ידעת שהענין מסודר.

נתת את כל כולך לעשיית חסד מתוך התלהבות אדירה ואש של קדושה, אני זוכר שפעם אחת התקשרה אלי אחותי היקרה שרה חיה שתחי', היא סיפרה לי על קולגה שלה במשטרה בת למשפחה מיוחסת ואם לארבעה ילדים שהתגרשה ומשפחתה נידתה אותה. היא חיה בעוני מחפיר ובחוסר כל. נסעתי עם אשתי לביתה באחד הערבים, נקשנו בדלת קלות, וכשנפתחה הדלת נכנסנו לעולם מפחיד, עוני והזנחה שררו בכל פינה, הילדים היו צמוקי לחיים, כל כך רזים מרעב ועוני, דומים לילדי המחנות בשואה, מחזה שלא ניתן היה להכיל, בסיבוב קצר, הבנתי שצריך להחליף את הבית בשלימותו, חזרתי לבית כשאשתי נוהגת והדמעות לא מפסיקות לזלוג מעיני שנינו, למחרת בבוקר הזעקתי את שאול אהובי ויצאנו למגבית חירום, היינו צריכים לכסות חובות של המשפחה הזאת, לקנות את כל מוצרי החשמל והריהוט הבסיסי, לצבוע את הבית מחדש להחליף את החלונות השבורים לקנות בגדים ועוד ועוד. תוך שלושה ימים הכל היה בידינו. יצאנו בבוקר עם שיירה של ארבעה רכבים מלאים, ועם קבוצת נערים שהתנדבו לסייד ולנקות, ועם בעלי מלאכה. שאול ביקש שנעבור דרכו, ואז הוא ירד עם שקים מלאים מצעי מיטה שהוא ואשתו הצדקת קנו, עם שקית ממתקים לילדים. הוא הסתכל עלי, יצאתי,

הספדים לשאול זצ"ל

התחבקנו כל כך חזק והוא בוכה וצוחק. איי איזו מצוה, איי איי אייי איזו מצוה. הוא צבט אותי והחל לקפוץ כמו שחקן נבחרת כדורגל שהבקיע גול. זה היה רגע מדהים שבו למדתי על בשרי איך צריכים לשמוח על מצוה לסייע לזולת. והאשה האומללה אם הילדים סיפרה כעבור זמן לאחותי שבימים אלו היא ביקשה לאבד עצמה לדעת. אך העזרה הזו שבאה אליה מן השמים החזירה אותה לחיים ולרצון לחיות, לבנות ולהיבנות.

כשרבי שאול נכנס לעשות מצוה, הוא נכנס עם כל הברען עם כל ההתלהבות והחשק, הוא היה מתלהב ממצוות כמו שילד קטן מתלהב ממשחק חדש מופלא שהוריו קונים לו.

שאול אהב לשיר לכבוד הקב"ה, אחחחח איזו שירה היתה לו על שלחן שבת ובעתות שמחה, אילו ניגונים מופלאים, איזו דבקות, הוא היה מזיע ממש. יודע ומטיב נגן למען שמו באהבה.

וכמה מסכנים וכמה אלמנות וגלמודים אכלו על שלחנו בסעודות שבת וחגים, והוא היה הולך בקביעות לשמח זקנים בבית אבות ולעשות להם קידוש בליל שבת, לשיר עמהם יחד עם מלאכי השרת.

וכשהוא סיפר סיפורי צדיקים, אזי גם המלאכים באו לשמוע.... ניתן היה לחתוך את האויר בסכין. בני הקטן אליהו יהודה הי"ו אינו מוצא נחמה על הסתלקות רבי שאול. הוא אמר לי היום בטלפון מהישיבה, אבא אינני מאמין, הבית של רבי שאול זה המקום היחיד אליו הלכתי להתארח בשמחה, כששאול דיבר הוא היה מתחיל במשפטו המפורסם... מה אומר לכם, זה סיפור של אלף לילה ולילה והיה מספר ומספר, חורז מסיפור לסיפור וממעשה לחיים ושוב לסיפור.

אני מנוע מלספר דברים שאמורים להישאר בסוד לנצח נצחים, רק אומר שהיו עניינים גדולים מאד בציבור הדתי, שנחתכו ברחוב בורוכוב ארבעים ואחת ברעננה, מחדרו ומעונו.

ביקשתי ממנו פעם להכניס בחור לישיבה נחשבת, הוא שאל האם הבחור רוצה ללמוד תורה או רק רוצה בשביל השם והיוקרה, כשראה שחשקה נפש הבחור בתורה, הוא הפך את העולם כולו, הוא הגיע לאחד משועי עולם שתמך בישיבה הזו, אותו איש עסק באיזה עסק אדיר שלא ניתן לפרט, ושאול שמע שהוא צריך אישור מאיזו ממשלה מסויימת. אזי שאול הציג את עצמו כמי שיסדיר לו את האישור, ובתמורה מה הוא דרש? לא כסף ולא זהב. אלא להכניס את הבחור לישיבה. ובסוף הוא גם סידר את האישור לאותו מיליארדר. הכל היה אצלו לעשות נחת לאביו שבשמים.

איזה יום שאול מתקשר אלי ואומר לי מה אתה עושה מחר בצהריים, ואני אומר לו שכרגיל אני לומד בבית, הוא שואל האם יוכל לשלוח לי איזה ערבי פלסטינאי שאסיר לו כשפים ועין הרע. ואני צוחק, ממתי אני עושה את זה עבור ערבים, ואיזה יהי רצון אומר, ובאילו כונות אכוין. והוא אומר לי זה נורא חשוב לי, כך נרתום את הערבי הזה לטובת מדינת ישראל, אנא ממך. אז הסכמתי. ישבתי בלילה שעתיים כדי לסדר לי נוסח מתאים על פי מה שהיה נראה לי. ולמחרת מגיעה אלי לבית שיירת מכוניות מרצדס שחורות, מתוכן יוצא צעיר פלסטיני מולטי מליונר מוקף שומרי ראש. אני מנוע מלפרט את הפרטים, רק אומר שבסיעתא דשמיא התפילה עשתה את שלה, והפלסטיני התקשר וביקש ממני והתחנן שאבקש ממנו מה שארצה, והשבתי לו אם אתה רוצה לשמח אותי תעזור למדינה שלנו במה שיבקשו ממך, הוא נשבע שיעשה כן. וזה אחד מני אלף מהסיפורים המעניינים והמטורפים שעברנו ביחד, שהרבה מאד מהם איני יכול לפרט.

והצניעות, וההצנע לכת, אוי איזה הצנע לכת! כאיש פשוט מאד חבוש בקסקט על הראש, והולך בצדי דרכים. שאול שבשעה שפתח את פיו הכל נאלמים, היה הולך בשקט ובדומיה, וידע להיכנס ולצאת בלא ששמו לב אליו.

והאהבה והכבוד לאשתו, והאהבה והחיבה לבניו ומשפחתו, הוא כל כך אהב אותם וגונן עליהם. הוא רצה רק לשמור עליהם ולעשות להם טוב. ובכל מצוה שרק יכל רתם אותם למענה במלוא הכח וההדר, והוא היה המנצח על מקהלת המצוות המופלאה.

והיסורים וקבלתם באהבה גמורה, בלא שום תרעומת, עם תקוה עצומה שהנס בוא יבוא, כי אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים. הוא סבל בשנה האחרונה מהמחלה בלא לגלות לסובביו. והוא שמר על צלילות הדעת בצורה מופלאה ביותר עד יומו האחרון.

ויבורכו אשתו הצדקת שולמית אשת חיל במלוא מובן המילה, ובניו שהשיבו לו אהבה עצומה והקיפו אותו באהבה מופלאה עד רגעיו האחרונים.

שאול אהובי! עדיין הדם רותח ומבעבע, והדמעות עודן נדלות מתהומות הכאב, ברור לי שלא יצאתי ידי חובתי בלספר את קצה מעלותיך. יבוא זמן ואכתוב עוד. אבל לא יכלתי שלא לכתוב משהו. אהובי נוח בשלום על משכבך. ואתה לך לקץ ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין. אמן

דברים שכתב שאול יצחק שיף ז"ל לסיכום ראיונות שערכו עמו בניו בשנת תשפ"ב:

יום רביעי לפרשת וירא תשפ"ב

בס"ד

לאהובי ביותר: רעייתי היחידה והמיוחדת, בניי, כלותיי, נכדיי, ניניי ואחיותיי כולם שליט"א

אם מי מכם יגיע לכותל המערבי בכל אחד מימי השבוע לאחר חצות לילה, הוא ימצא שם שתי דמויות, האחת מוכרת הלא הוא הצדיק האמיתי הרב יעקב עדס שליט"א ולידו בן טיפוחיו, נ"י.

נ"י היה ספר צמרת בירושלים, וגבירות הבירה היו עומדות בתור לזכות בשרותיו. הוא הרוויח כל חודש סכום נכבד ביותר שאיפשר לו להנות מכל מנעמי החיים. ויהי היום ונ"י חזר בתשובה והכנסותיו כפועל יוצא מהקפדתו על ההלכה, ירדו כמעט לאפס. הוא ביקש לרצות את אשתו שבאחת נשתנו כל חייה. לווה כספים ונגרר לחובות. באחד הימים טילפן אלי הרב יעקב עדס וכך בערך אמר לי: יכול להגרם כאן חילול השם גדול, שחבריו שאינם שומרי מצוות יראו איך שהוא קורס ומסתבך מאז חזר בתשובה. אני מבקש ממך להשיג לו 10 אלפים דולר כדי שימשיך לעמוד על רגליו. בתוכי התנהל מאבק פנימי קשה ביותר. עשרת אלפים דולר ושוויים באותם ימים היה סכום סכום. אבל התגברתי, ניצחתי את כל התירוצים שלא לתת ועשרת אלפים הדולר הגיעו לנ"י באמצעות מחותננו יקירנו ביותר ר' שלמה כהן ז"ל. מה שהשפיע עלי במיוחד הייתה האמירה ש"יכול להיגרם חילול השם". היום נ"י, לאחר חצות לילה בוכה על גלות השכינה, אומר תהלים, ילדיו מתחנכים בחינוך תורני ואילו אשתו "תאמין לי, היא צדיקה גדולה" אומר לי נ"י. כשהוא מחתן את אחד מילדיו אני תמיד שמח לעזור לו בעין טובה וכך נהגתי אתו ממש בימים אלה.

הסיפור שלי עם נ"י האנונימי, מדבר אלי יותר מכל אחד מהסיפורים המשעשעים והלא משעשעים, מכל הקשרים עם שרי מדינות וממלכות, מתרגילי התרגילים שעשיתי והברקתי בתושייתי וכו' וכו' שבניי אהוביי הי"ו כינסו בעמל רב. אני גאה ברדיפתי המטורפת כמעט אחרי הצדיקים הנסתרים בכל קצווי הארץ, ובזכות זה העליתי מהבלתי נודע את הרב צבי ויינגרטן זצ"ל הנסתר מכפר סבא, שבזכותי הגיע לישיבת תורת החיים של הרב שמואל טל שליט"א ולא מעט תלמידים שתו ממעייניו. יסלח לי יצחק רבין ע"ה אבל הרב ויינגרטן דיבר אל לבי יותר מכל שיחות ההבל עם הפוליטיקאים והוא ביניהם. אני מאושר מכך שתמיד חיזרתי אחרי תפילין מהודרות ביותר, טלית קטנה מהודרת ביותר, לימוד הדף היומי בכל מחיר, השלמת שניים מקרא ואחד תרגום בכל שבוע והתרפקות על ספר תהלים בכל עת מצוא. אני גאה בכך שמיום עומדי על דעתי הנכונה לא החסרתי סעודה שלישית ומלווה מלכה, תפילת יום כיפור קטן ואמירת כל התהילים בשבת מברכים החודש.

ומעל כולנה, שזכיתי להיות שותף מלא באחד הקרבות הרציניים של הרבי מלובביץ', מאור עיני, לתיקון חוק השבות. לעתים למעלה מכל שכל ותבונה, אבל היום כל העולם היהודי הנאור והישר, רואה אלו נזקים עצומים החוק הזה גרם וגורם למדינת ישראל היהודית. גם בימים אלה ממש אני עמוק בתוך הסוגיה הזאת כדי להבטיח את ציביונה היהודי של מדינת ישראל. אני מקווה עוד להגשים בס"ד את החלום שאינו מש ממני, של הצבת מכונית וולוו יוקרתית ומשוכללת בכיכר אחת הערים הגדולות כשמעליה הכרזה: מכונית זאת נבראה מעצמה [תוך תיאור השלבים] כך גם האדם, ולשים בהמחזה זאת ללעג וקלס את תורת האבולוציה.

אין עוד מלבדו

חוויתי את זה חזק והלוואי ונזכה לקבל פני משיח צדקנו בבריאות ובשמחה. הק' שאול יצחק שיף אוהבכם באמת ומבקש לציין כי המסקנה העיקרית שלי מכל גלגולי השלג והדבש שעברתי, היא, שיש להקפיד ביותר בבחירת החברים. יהיה הגיל אשר יהיה.

■

דברים לשאול יצחק ז"ל

בעקבי רלב"ג

/ הרב פרופ' נריה גוטל

מצות ספירת העומר, שבפרשתנו (ויקרא כג, טו-טז), כוללת שני רכיבים - שבועות וימים:

"וספרתם לכם ממחרת השבת, מיום הביאכם את עומר התנופה, שבע שבתות תמימת תהיינה. עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום, והקרבתם מנחה חדשה לד' ".

וכך אכן, מידי ערב, מציין עם ישראל בספירתו (החל מסוף השבוע הראשון) הן ימים והן שבועות: "היום 'כך' יום, שהם 'כך' שבועות ו'כך' ימים, לעומר". זו אכן הכרעת הרמב"ם, שאף הסתייע בניסוח זה, כמו גם בעובדה שמברכים ברכה אחת בלבד ולא שתיים נפרדות - ימים לחוד ושבועות לחוד- כדי להבהיר את הגדרת המצוה, שהיא מצוה אחת:

"שציוונו לספור מקצירת העומר תשעה וארבעים יום... חייב כל אחד ואחד ממנו למנות לימי העומר יום יום ושבוע שבוע... ואל יטעך אמרם (מנחות סו ע"א) 'מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי' ותחשוב שהן שתי מצוות... ואמנם היו שתי מצוות אילו אמרו מנין הימים מצוה ומנין השבועות מצוה... והראיה הברורה על זה, היותנו מונים השבועות גם כן בכל לילה, באמרנו שהם כך וכך שבועות וכך וכך ימים. ואילו היו השבועות מצוה בפני עצמה, לא היינו מסדרין מניינם כי אם בלילי השבועות לבד, והיינו אומרים שתי ברכות אשר קדשנו במצותיו וציוונו על ספירת ימי העומר ועל ספירת שבועי העומר. ואין הדבר כן, אבל המצוה היא ספירת העומר ימיו ושבועותיו כמו שתקנו" (ספר המצוות, מ"ע קסא).

העובדה שהחל מסוף השבוע הראשון, בכל אחד ואחד מהימים אנחנו מציינים ומונים לא רק את הימים אלא גם את השבועות, כמו גם העובדה שאנחנו מברכים ברכה אחת ולא שתיים, הרי זה מורה בעליל שבמצווה אחת, ואחת בלבד, עסקינן. וכך הכרעת הרמב"ם הלכה למעשה במשנה תורה (הלכות תמידין ומוספין פ"ז הכ"ב): "ומצוה למנות הימים עם השבועות שנאמר תספרו חמשים יום...".

לא כן היא דעת רלב"ג, אשר לדידו רק כאשר יחידת השבועות שלימה - כלומר שבע פעמים בלבד - רק אז סופרים את השבועות. לא כן בכל יתר הימים, כאשר השבוע אינו שלם ויש 'יתרה', שאז אין מונים אלא רק את היום ולא את השבוע:

"וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עֹמר התנופה שבע שבתות תמימֹת תהיינה - ...ולמדנו מזה שמצוה למנות השבועות והימים. ואחשוב שספירת השבועות הוא שנמנה שבוע אחד בהגיע שבעה ימים, ושני שבועות בהגיע ארבעה עשר יום, וכן על זה הדרך, עד שיהיו שבעה שבועות. ואמנם במה שבין השבועות אין ראוי לספור שבועות, כאילו תאמר שכאשר היו עשרה ימים אין ראוי לשוב לספור שהוא שבוע אחד ושלשה ימים, כי מספר השבועות ראוי שיהיה בדרך המספר, לא שימנה השבוע האחד ויחזור וימנהו ששה פעמים, וזה מבואר בנפשו, כי המספר לא יהיה בזה האופן".

בכך משתלב רלב"ג עם שיטת ראשונים שמוכרת לנו. כך - לדוגמה - כתב רי"ץ גיאת (אשר קדם לרמב"ם בכמאה שנה - ספרד, 1038-1089), בהלכות חדש וספירת העומר: "ומוסיפין והולכין עד ז' ואומר שהן שבוע אחד, וכן כל שבוע ושבוע עד משלם שבעה שבועות". ובעל המאור (סוף מסכת פסחים) אף הדגיש שנוסח זה הוא "המנהג היפה": "המקומות שנהגו שלא למנות שבועות בכל יום ויום עד מלאת השבוע בכל שבוע ושבוע, הוא המנהג היפה". דעה זו הוכרה לא רק לחכמי ספרד אלא גם לחכמי אשכנז, כדוגמת הראבי"ה (פסחים, סימן תקכו) שכתב כי "בתשובות מצאתי דשבועי לא צריך למימני עד סוף השבוע, אבל עם ימי השבוע עד שהגיעו לשבוע אין צריך למנות ולהזכיר שבועי, אלא כשיגיע לתשעה ימים יאמר שהם תשעה ימים וכן כל השבוע עד שיגיע לארבעה עשר ימים שהם שני שבועות"; ועוד כמותם. כך שגם אם נכון הוא שדעת הרמב"ם היא שהתפשטה, וכיום שיטת ראשונים זו אינה רווחת, ודאי שאין כל מקום לפליאה על רלב"ג שסבר כמותה.

סיפור לשבת

"לעני ולגר תעזוב אותם"

מסופר על הרב דוד הלוי סגל הידוע בכינויו הט"ז (היה אחד מגדול הפוסקים האשכנזים) שהחליט לעשות תיקון לעם ישראל וגזר על עצמו גלות.

הוא הסתובב בערים ובכפרים שם אף אחד לא הכיר אותו וחי מפרוטות לפרנסתו. והנה יום אחד, פגש אותו אחד מתלמידיו שהתגלגל גם הוא לאותו הישוב. התלמיד קרא לו בהתלהבות: "רבי ומורי!" השתיק אותו הט"ז מיד וביקש שלא יחשוף את זהותו ברבים... והנה באותו הישוב חיפשו "מנקר" (תפקידו לאחר השחיטה להוציא את גיד הנשה והחלב מן הבהמה שנשחטה) הוא ניגש והציע את עצמו לעבודה. הוא התקבל והדבר אפשר לו להמשיך וללמוד תורה במקביל, בשאר שעות היום. בנוסף שמח על כך שלא נאלץ לחשוף ברבים את זהותו ובכך יבוא עם ישראל לתיקונו.

לא פעם כשהשוחטים היו מתלבטים לגבי הבהמה השחוטה האם היא כשרה או טריפה היו פונים לרב הקהילה ומכיוון שלא היה בקיא מספיק בהלכות שחיטה העדיף ללכת ל"חומרה". לא פעם התמרמרו השוחטים עקב האובדן וההפסד שנגרם להם מכך.

פעם אחת עלה ספק לגבי בהמה הביאו השוחטים את הבהמה לט"ז ושאלו דעתו לגבי הספק והוא התיר על פי רמב"ם מפורש ופסק: שהבהמה כשרה למהדרין. שמחו השוחטים ומאז החליטו כי בכל ספק שיעלה, הוא יפסוק להם.

יום אחד התברר לרב הקהילה שהשוחטים שזמן רב שלא הביאו בהמות בפניו, נעזרים בתלמיד חכם והוא פוסק להם. כנהוג בכל מקרה של פגיעה בכבודו של הרב היה הפוגע מנודה ומוחרם למען יראו ויראו. הט"ז נענש והוכנס לבידוד במשך שלושה ימים (רביעי עד שישי). שמח הט"ז על הגזירה שנגזרה עליו ועל הביזיון שספג הרי זה תכלית התיקון שקיבל על עצמו...

והנה הגיעה ילדה ענייה עם עוף בידה אל הרב שיפסוק לגביו. הסתכל הרב ופסק לה- "תגידי לאימא שהעוף טרף!". הילדה פרצה בבכי. היא חיכתה שבועיים שאמה תבשל עוף בערב שבת וחלמה לטעום ממנו... לקחה הילדה את העוף כשהיא ממררת בבכי. ובדרך הבחינה בחדר שבו יושב "המנקר המנודה" עליו שמעה מהילדים בשכונה. היא נכנסה פנימה לראותו כשדמעות בעיניה, שם לב הט"ז לעוני שבבגדיה ולעוף שבידה, לקח את העוף הסתכל עליו, פנה לילדה ואמר לה: "לכי לרב ואמרי לו שיעיין בספר "טורי זהב" שם ימצא שהעוף כשר . הילדה רצה עם העוף אל הרב ואמרה לו את שאמר לה "המנקר". הרב בדק, הבין שטעה ופסק: "העוף כשר למהדרין".

מיד עם יציאת הילדה מן החדר, הבין הרב כי 'המנודה' הינו תלמיד חכם והלך לבקש ממנו סליחה ומחילה. לא נותרה לט"ז ברירה והוא סיפר כי הוא הט"ז בעצמו ובכבודו. לשאלת תלמידו מדוע חשף את זהותו וביטל את תוכניתו לעשיית תיקון לכלל ישראל? השיב הט"ז: "הגעתי למסקנה כי לא שווה כל עבודת השם בהסתר וצנעה מול דמעותיה של ילדה קטנה".

שביבים / שאול שיף

"דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם, מועדי ה' אשר תקראו אותם מקראי קודש, אלה הם מועדי; ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקרא קודש כל מלאכה לא תעשו; שבת היא לה' בכל מושבותיכם; אלה מועדי ה' מקראי קודש אשר תקראו אותם במועדם".

כבר עמדו המפרשים (רש"י, רמב"ן, אור החיים ועוד) על תמיהה ברורה שיש בפסוקים אלה ובמבנה שלהם: בפסוק ב', מקדימה לנו התורה ואומרת, שהנושא שידובר להלן הוא "מועדי ה'", דהיינו, החגים, המועדים (כלשון הפסוק- "מועדי ה' אשר תקראו אותם מקראי קודש, אלה הם מועדי"); אך בפועל, בפסוק הבא מיד לאחר מכן (פסוק ג), אין כלל התייחסות לחגים אלא רק לשבת (כלשון הפסוק- "ששת ימים תיעשה מלאכה" וגו'); ורק לאחר מכן, בפסוק ד', שוב חוזר הפסוק מחדש על כל ההקדמה, ואומר בפעם השניה- "אלה מועדי ה' מקראי קודש, אשר תקראו אותם במועדם", וממשיך בתיאור המועדים; סדר תמוה זה צריך כמובן הסבר, והמפרשים יישבו בדרכים שונות.

הסבר יפה על דרך הפשט לעניין סדר הפסוקים הנ"ל, כותב בעל האור החיים:

למעשה, גם שבת היא "מועד", אלא שיש הבדל מרכזי בינה לבין שאר המועדים, והוא, שמועד השבת אינו תלוי בבני ישראל או בבית דין, אלא נקבע על ידי הקב"ה בלבד. ואם למשל החליטו בית דין ששבת תהיה ביום אחר, כמובן שאין בכך כלום. לעומת זאת שאר המועדים, אמנם זמנם קבוע על ידי הקב"ה, אך הוא תלוי בבני ישראל, שהרי בידי בית דין להחליט מתי לקדש את החודש, מתי לעבר את השנה וכו'; וכן, אפילו אם טעו בית דין וקבעו בזמן שגוי, דעתם היא הקובעת והמחייבת, כידוע. ואמנם גם את השבת הצטוו בני ישראל לזכור ולהכניסה ע"י קידוש וכו', אך קדושת השבת אינה תלויה בכך, והיא קיימת בכל מקרה.

ואם כך, זה סדר הפסוקים: בפסוק ב', לאחר ההקדמה הכללית "מועדי ה' אשר תקראו אותם מקראי קודש", ממשיך הכתוב ואומר "אלה הם מועדי", כלומר, תחילה אפרט את המועדים שאינם נתונים לשינוי על ידי בני ישראל או סנהדרין, אלא זמנם נקבע על ידי בלבד. והכוונה כמובן לכל שבתות השנה, כפי שממשיך הכתוב בפסוק ג', "ששת ימים תיעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון". ולאחר שהבהיר הכתוב ששבתות השנה הם "מועדי" ואינם נתונים לשינוי, ממשיך הכתוב בפסוק ד', שיש גם מועדים שכן נתונים לשינוי, והם כל החגים: "אלה מועדי ה', אשר תקראו אותם במועדם" - החגים, מועדם אמנם קבוע על ידי הקב"ה, אך הם תלויים בכם, אתם מקדשים את החדשים והשנים וקובעים מתי יחולו. וממשיך הכתוב ומפרט את כל החגים.

נמצא, אם כן, סדר הפסוקים מיושב: פסוק ב', שבו מקדימה התורה "אלה הם מועדי", אכן מתייחס לשבתות השנה בלבד, שהם "מועדי", הם נקבעים על ידי הקב"ה בלבד; ופסוק ד', שבו פותחת התורה ומקדימה שוב "אלה מועדי ה' אשר תקראו אותם במועדם", כבר מתייחס לשאר המועדים, שקדושתם וזמנם תלויים גם בעם ישראל, "אשר תקראו אותם".

בנושא זה כתב הגאון רבי משה פיינשטיין, בספר "קול רם" על התורה, כך: **"נראה בביאור הדברים, דשבת הרי היא יסוד האמונה בבריאת העולם, ומטעם זה המחלל שבת ח"ו כאילו כופר במעשה בראשית... והמועדות הם האמונה שהשם יתברך מנהיג את העולם כולו בעצמו ומסדר את הטבע כרצונו... וכאן אמרה תורה, שאמונה בחצי דבר אינו כלום, כגון, שאם יאמין שהשם יתברך ברא את העולם אבל יטעה לומר שהנהגת העולם מסר ביד אחרים... הוא כאינו מאמין בהבריאה, שאין שום תועלת באמונה זו, שהרי כיוון שלפי טעותו שהנהגת העולם ביד אחרים, הרי אין צורך לשמור תורת השם... ואם יאמין שהשם יתברך מנהיג העולם אך שיטעה לומר שלא ברא הוא אלא אחרים... הוא כאינו מאמין גם בהנהגתו. ולכן נאמרה שבת אצל מועדות, משום שתלויין כל עיקרי האמונה זה בזה, שנאמין בבריאת העולם ובהנהגת הקב"ה ובנתינת התורה מן השמים".**

והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן (כג, י)

כידוע, מנחת העומר ומנחת סוטה הן המנחות היחידות שבאות משעורים ולא מחיטים.

והנה לגבי מנחת סוטה, הטעם לכך מבואר בחז"ל (סוטה יד, א, ומובא ברש"י במדבר ה, טו), "היא עשתה מעשה בהמה לפיכך מאכלה מאכל בהמה", אך לגבי מנחת העומר לא בואר הטעם בחז"ל, מדוע באה משעורים ומדוע היא שונה משאר המנחות?

הערוך השולחן בסימן תפ"ט מבאר את הטעם כך: כידוע, ארבעים ותשעה ימי הספירה, המתחילים עם הבאת העומר, הם ימי ציפייה למתן תורה בחג השבועות (עיין בספר החינוך על מצוות ספירת העומר). לפני מתן תורה, אנו נחשבים כבהמה בהשוואה לדרגתנו לאחר מתן תורה (כי התורה היא שמאפשרת לאדם להגשים את ייעודו המלא כאדם, ולכן, קודם קבלתה הרי הוא כ"בהמה", מבחינה זו שהוא אינו מגשים את ייעודו ומהותו כאדם). כדי לרמוז על כך, ציוותה התורה שהקרבן המובא בתחילת הספירה יהיה משעורים, שהם מאכל בהמה, והקרבן המובא בסוף הספירה, בשבועות, יהיה מחיטים, שהם מאכל אדם (שהרי שתי הלחם, המובאים בשבועות, באים מחיטים).

וספרתם לכם ממחרת השבת

ידועה השאלה, מאחר שהטעם של ספירת העומר הוא לספור את הימים עד למתן תורה, ובכך להביע ציפייה למתן תורה, אם כן מדוע סופרים את הימים שחלפו ולא את הימים שנותרו? הרי אדם שחפץ מאוד ביעד מסוים המצפה לו, סופר כמה ימים נותרו לו עד ההגעה ליעד, ולא כמה ימים חלפו? [וכבר הקשה כך ספר החינוך, עיין שם תשובתו].

אחת התשובות הידועות היא, שהדבר תלוי במהותה של הספירה: יש ספירה, שבה אדם רק מצפה ליעד מסוים, ציפייה פסיבית, ואין חשיבות לתהליך עצמו (למשל, מבטיחים לאדם שבתאריך כזה וכזה הוא יקבל סכום כספי, או מבטיחים לילד שבתאריך כך וכך הוא ייסע עם משפחתו לנופש, וכיו"ב); ולעומת זאת יש ספירה, שבה אדם לא רק מצפה למטרה, אלא עליו לעבור תהליך, לבנות את עצמו כדי להגיע למטרה. בספירה מהסוג הראשון, שבה אין חשיבות לתהליך, אכן אין טעם לספור את הימים שחלפו, שהרי אין לכך משמעות, וכל עניינה של הספירה הוא כמה נותר עד שיזכה בדבר שבו הוא חפץ. אך בספירה מהסוג השני, שבה אדם בונה את עצמו ועובר תהליך, בוודאי שיש עניין בספירת הימים שחלפו, כי ככל שחולפים הימים, כך האדם בונה את עצמו והולך ומשלים את התהליך.

כשבני ישראל יצאו ממצרים וספרו ארבעים ותשעה ימים, לא הייתה זו ספירה "פסיבית" , אך ורק המתנה למתן תורה, אלא ספירה שבמהלכה עמלו ובנו את עצמם לקראת מתן תורה [ומשום כך, המספר הוא ארבעים ותשעה ימי ספירה, כנגד מ"ט שערי טומאה במצרים, שמהם היו צריכים לצאת ולהתנתק, כמבואר בספרים; ובכל יום ניתקו משער אחד והתקרבו לקדושה ולמתן תורה]. אדם המנצל כך את ימי הספירה, בוודאי שיש משמעות מבחינתו לימים שחלפו - בניתי והכנתי את עצמי היום כך וכך, והיום הוספנו כך וכך, וכו'.

וגם בימינו, בימי הספירה מוטל על אדם לבנות ולהכין את עצמו לקראת מתן תורה. זהו אחד הטעמים לכך שתיקנו את אמירת מסכת אבות החל משבת שלאחר הפסח, כי מסכת זו עוסקת במידות, שהן התנאי לקבלת התורה.

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

עריכה גרפית - גיל ויין

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים
בדוא"ל: besod@013net.net